SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z poezji Różewicza **Grupa A**

Tadeusz Różewicz

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 25

10 zadań, 25 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Którego filozofa dotyczy wiersz Tadeusza Różewicza „Tajemnica filozofa"?

(A) Fryderyka Nietzschego
(B) Martina Heideggera
(C) Ludwiga Wittgensteina
(D) Emmanuela Levinasa

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

W wierszu Tadeusza Różewicza „Elegia" (Pamięci Cz.M.) mówiący przewiduje, że porzuci starą formę. W co – jak pisze – się zmieni?

(A) z poety w proroka
(B) z Orfeusza w łopatę
(C) z kreta w skowronka
(D) z człowieka w anioła

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących wiersza Tadeusza Różewicza, w którym podmiot wspomina, że w październiku 1945 roku wyszedł z podziemia.

1. Mówiący stwierdza, że referendum zostało sfałszowane.	**P**	**F**
2. Bóg zapewnia mówiącego, że pomoże mu przy każdym drobiazgu.	**P**	**F**
3. Mówiący wspomina, że razem z Miłoszem zaczął odbudowę od dymu z komina.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–5 pkt)

Dopasuj motyw lub aluzję biblijną do wiersza Tadeusza Różewicza, w którym się pojawia.

1. droga do Emaus i spotkanie z nierozpoznanym Jezusem	…	A. Tajemnica filozofa
2. umycie rąk po spotkaniu z tym, w kim rozpoznano Syna Człowieczego	…	B. Widziałem Go
3. wezwanie „daj tu rękę swoją i włóż w bok mój"	…	C. W świetle lamp filujących
4. zdanie „niech umarli grzebią swoich umarłych"	…	D. na obrzeżach poezji
5. prośba „niech ten kielich mnie ominie"	…	E. budzik

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–5 pkt)

Dopasuj cytat do wiersza Tadeusza Różewicza, z którego pochodzi.

1. „słowa zostały zużyte przeżute jak guma do żucia”	…	A. nic o tobie nie wiem
2. „jak ciężko jest być pasterzem umarłych”	…	B. budzik
3. „nie wiem kogo kochałaś nie wiem jakim byłaś dzieckiem”	…	C. na obrzeżach poezji
4. „wejście do wnętrza jest otwarte dla wszystkich”	…	D. ostatnia rozmowa
5. „życie ma sens tylko dlatego że musimy umierać”	…	E. słowa

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Mówiący studiował na proseminarium profesora (1) _____, a w uporządkowaniu myśli pomagał mu filozof (2) _____.

(1) Elzenberga / Ingardena / Kotarbińskiego / Tatarkiewicza
(2) Kant / Kartezjusz / Hume / Locke

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Na podstawie wiersza Tadeusza Różewicza „Zwierciadło” wyjaśnij, jak mówiący widzi swoją starość.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Na podstawie wiersza Tadeusza Różewicza zaczynającego się od słów „mój krótki wiersz” wyjaśnij, na czym polega autotematyzm tego utworu. Podaj jeden sposób zakończenia wiersza, który rozważa poeta.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego wiersz „Ocalony” Tadeusza Różewicza traktowany jest jako manifest pokolenia doświadczonego wojną.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, jaką funkcję w wierszu Tadeusza Różewicza, w którym podmiot wspomina, że w październiku 1945 roku wyszedł z podziemia, pełnią ostatnie obrazy: XXI wiek skradający się jak złodziej i napis „Mane Tekel Fares".

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/rozewicz-poezja

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z poezji Różewicza **Grupa B**

Tadeusz Różewicz

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 25

10 zadań, 25 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Jak w wierszu Tadeusza Różewicza „na oczy Nieznajomej" mówiący określa samego siebie?

(A) pasterz umarłych
(B) stary łowca motyli i puchów marnych
(C) najstarszy skazaniec w celi nr 20
(D) poeta emeritus na ławce w parku

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Kim jest poeta z Predappio, którego – według wiersza Tadeusza Różewicza „Szkoda" – uwielbiał Ezra Pound?

(A) Dante Alighieri
(B) Konfucjusz
(C) Benito Mussolini
(D) Friedrich Schiller

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących poematu Tadeusza Różewicza „tempus fugit".

1. Według przywołanej anegdoty Mickiewicz chętnie przyjął zaproszenie na rozmowę o Bogu przy herbacie.	**P**	**F**
2. Cela nr 20 w pustelni brata Ryszarda jest ulepiona z tysięcy książek.	**P**	**F**
3. Piotr mówi, że ma 79 lat.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–5 pkt)

Dopasuj wiersz Tadeusza Różewicza do postaci, do której się odnosi.

1. W świetle lamp filujących	…	A. Czesław Miłosz
2. wieczny powrót…	…	B. Rembrandt
3. poeta emeritus	…	C. Fryderyk Nietzsche
4. co zobaczył Akwinata	…	D. Tomasz z Akwinu
5. Zwierciadło	…	E. Bruno Schulz

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–5 pkt)

Dopasuj wiersz Tadeusza Różewicza do jego tematu lub głównego obrazu.

1. luksus	...	A. sanatorium odpływające jak statek w listopadowych mgłach
2. Statek widmo	...	B. skowronek pod sufitem i przemijanie każdej chwili
3. wiersz zaczynający się od słów „mój krótki wiersz”	...	C. pamięć o zmarłym przyjacielu-poecie i ich sporach
4. w hotelu	...	D. kłopot poety z zakończeniem utworu
5. Elegia	...	E. radość z wolnego dnia i słuchania deszczu

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Ochotnik Wittgenstein służył na stateczku (1) _____, który jeszcze po drugiej wojnie światowej pływał między Krakowem a (2) _____.

(1) Wanda / Krakus / Goplana / Sobieski
(2) Tarnowem / Sandomierzem / Puławami / Toruniem

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Na podstawie wiersza Tadeusza Różewicza „co zobaczył Akwinata” wyjaśnij, jaką hipotezę na temat widzenia Tomasza z Akwinu stawia poeta i z czym ona polemizuje.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Na podstawie wiersza Tadeusza Różewicza „słowa” wyjaśnij, jak zmieniła się wartość słów. Przywołaj po jednym przykładzie z przeszłości i teraźniejszości.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Na podstawie wiersza Tadeusza Różewicza „budzik" wyjaśnij, jaki konflikt przeżywa mówiący i jak go rozstrzyga.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Na podstawie wiersza Tadeusza Różewicza, w którym podmiot wspomina, że w październiku 1945 roku wyszedł z podziemia, wyjaśnij, jaki obraz Boga wyłania się z jego słów skierowanych do mówiącego.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/rozewicz-poezja

Sprawdzian z poezji Różewicza

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (5 pkt) **1–C, 2–B, 3–D, 4–E, 5–A** — po 1 pkt za parę

5. (5 pkt) **1–E, 2–B, 3–A, 4–C, 5–D** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) Ingardena; (2) Hume** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po latach zgiełku mówiącego otacza cisza, która staje się zwierciadłem jego wierszy. Stary Rembrandt z autoportretu, bezzębny i śmiejący się, jest jego odbiciem – czas wyniszczył rysy i rysuje ich wspólną twarz. Lustro ukryło dawną, młodą twarz, a obecna jest poczerniała i umiera bez odbicia światła. Starość to cisza, rozpad i świadomość zbliżającego się końca.
Punktacja: Wskazanie obrazów starości – cisza po latach zgiełku, bezzębny Rembrandt, twarz wyniszczona przez czas, poczerniała, umierająca bez odbicia (1 pkt) + interpretacja – pogodzenie z przemijaniem, utożsamienie z malarzem, lustro jako pamięć młodej twarzy (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Utwór jest autotematyczny, bo opowiada o tym, jak powstaje wiersz: poeta go przycina, a wiersz się dłuży, nudzi i nie chce się skończyć. Poeta zastanawia się, co zrobić z końcem – utopić go w ciemności na modłę Celana, zawiązać w kokardkę jak motylek albo zostawić puentę na przynętę.
Punktacja: Wyjaśnienie autotematyzmu – wiersz mówi o samym pisaniu wiersza, jego długości i zakończeniu (1 pkt) + jeden sposób zakończenia z tekstu: utopić w ciemności na modłę Celana, zawiązać w kokardkę, zostawić puentę na przynętę (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podmiot liryczny „Ocalonego" to człowiek, który fizycznie przeżył wojnę, lecz doświadczył tak wielkiego zła, że utracił zaufanie do dawnych, jednoznacznych pojęć moralnych i estetycznych — cnota i występek, prawda i kłamstwo, piękno i brzydota przestały być dla niego oczywiste. Wiersz wyraża potrzebę budowania systemu wartości od nowa, po doświadczeniu Zagłady, co czyni go manifestem całego pokolenia poetów wojennych, szukających nowego języka dla opisania doświadczonej grozy.
Punktacja: Wskazanie sytuacji lirycznej — człowiek, który przeżył wojnę, lecz stracił dawny system wartości (1 pkt) + wskazanie idei — konieczność budowania od nowa pojęć takich jak dobro i zło, prawda i fałsz po doświadczeniu Zagłady (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po wspomnieniach powojennych nadziei i odbudowy pojawia się XXI wiek, który „skradał się jak złodziej" – przychodzi niespodziewanie i zabiera spokój. Napis „Mane Tekel Fares" to aluzja do biblijnej uczty Baltazara, gdy tajemnicza ręka wypisała wyrok na królestwo. Obrazy zapowiadają upadek i przemoc nowego stulecia – „nóż na gardle człowieka" – i podważają wiarę, że wszystko „układa się dobrze".
Punktacja: Wyjaśnienie aluzji – napis na ścianie z uczty Baltazara zapowiada upadek, sąd, wyrok (1 pkt) + funkcja – zapowiedź grozy nowego wieku, zawód po nadziejach odbudowy, przemoc („nóż na gardle człowieka") (1 pkt).

Grupa B

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **C**

3. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (5 pkt) **1–E, 2–C, 3–A, 4–D, 5–B** — po 1 pkt za parę

5. (5 pkt) **1–E, 2–A, 3–D, 4–B, 5–C** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) Goplana; (2) Sandomierzem** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Poeta przypomina, że Tomasz podobno nie rozumiał kobiet, dzieci i sztuki. Zgaduje więc, że w chwili widzenia mógł zobaczyć kobietę rodzącą dziecko albo własne poczęcie i narodziny – i wtedy pojąć, że kobieta nie jest błędem natury, ale samą naturą. Tak poeta polemizuje z poglądem, który pomniejszał kobietę.
Punktacja: Wskazanie hipotezy – Tomasz mógł zobaczyć kobietę, poczęcie i narodziny, i zrozumieć, że kobieta jest samą naturą (1 pkt) + polemika – z opinią, że Akwinata nie rozumiał kobiet, dzieci i sztuki (z przekonaniem o kobiecie jako błędzie natury) (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dawniej słowo miało moc: można było przyłożyć je do rany jak lekarstwo albo podarować ukochanej osobie. Dziś słowa są zużyte jak przeżuta guma do żucia, polityka je osłabiła, a mimo to nadal trują, cuchną i ranią. Język stracił dobrą moc, a zachował niszczącą.
Punktacja: Przeszłość – słowo leczyło i było darem (przyłożyć do rany, podarować osobie kochanej) (1 pkt) + teraźniejszość – słowa zużyte, osłabione przez polityków, trują, cuchną, ranią (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mówiący skarży się, że żywi wciąż proszą go o wiersz o kimś, kto umarł, więc z pasterza życia stał się pasterzem umarłych. Czuje, że za długo pasł się na łąkach cmentarzy. Na końcu zwraca się do zmarłych, by odeszli i zostawili go w spokoju, bo poezja jest sprawą między żywymi.
Punktacja: Konflikt – poeta miał być pasterzem życia, a żywi zamawiają u niego wiersze o zmarłych, stał się pasterzem umarłych (1 pkt) + rozstrzygnięcie – prosi umarłych, by odeszli; poezja to „sprawa między żywymi" (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Bóg mówi do podmiotu jak zmęczony opiekun: rób co chcesz, jesteś dorosły, nie trzymaj mnie za rękę i nie przychodź z każdym drobiazgiem, bo mam na głowie miliardy ludzi. Przypomina jedynie, że pomógł mu w 1935 roku przy równaniach z jedną niewiadomą. To Bóg zdystansowany i nieobecny w wielkich sprawach – człowiek po wojnie zostaje sam, a ironiczny ton podważa obraz opiekuńczego Stwórcy.
Punktacja: Opis – Bóg zostawia człowieka w spokoju, traktuje jak dorosłego, jest zajęty miliardami ludzi, wspomina drobną pomoc w szkole (1 pkt) + interpretacja – Bóg zdystansowany, milczący, człowiek zdany na siebie; ironia wobec wyobrażenia opiekuńczego Boga (1 pkt).

Skala ocen (orientacyjna, 25 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	23–25 pkt
dobry (4)	19–22 pkt
dostateczny (3)	13–18 pkt
dopuszczający (2)	8–12 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/rozewicz-poezja**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.